

Samenvatting van het proefschrift

K.A. Overbeek
"Pancreatic cancer surveillance"

Promotiedatum: 26 mei 2023

Universiteit: Erasmus Universiteit
Rotterdam

Promotor:

Prof. dr. M.J. Bruno

Copromotor:

dr. D.L. Cahen

Dit proefschrift beschrijft verschillende aspecten van surveillance voor het pancreascarcinoom, wat als doel heeft de ziekte in een vroeg stadium of als hooggradige voorloperlaesie te detecteren. Het proefschrift bestaat uit tien studies die zijn verdeeld over drie delen.

Het eerste deel richt zich op het identificeren van geschikte populaties, waaronder patiënten met diabetes mellitus, patiënten met een neoplastische pancreascyste, en individuen met een hereditaire aanleg voor het familiair pancreascarcinoom. Er wordt beschreven dat een groot deel van type 2 diabetes mellitus patiënten een pancreascyste hebben en derhalve surveillance dienen te ondergaan. Er is een model ontwikkeld en gevalideerd wat voorspelt welke pancreascyste patiënten een laag risico hebben op het ontwikkelen van secundaire kenmerken van maligniteit, en die mogelijk minder surveillance nodig hebben. Verder is een consensus richtlijn opgesteld die adviseert welke mensen met hereditaire aanleg in aanmerking komen voor surveillance, waaronder individuen met een

specifieke variant van het *CDKN2A* gen, die in een aantal families in Nederland gevonden is.

Het tweede deel richt zich op de psychologische belasting van surveillance en de mogelijk nadelige gevolgen op deelnemers. Samenvattend vinden deelnemers de belasting laag, en de voordelen van surveillance groter dan de nadelen. Zelfs deelnemers die nadelige gevolgen ondervonden, hadden een onveranderd positieve mening over surveillance.

Het derde deel richt zich op de uitkomsten op lange termijn. Na 13 jaar was de opbrengst aanzienlijk voor dragers van hoog-risico genetische varianten, maar verwaarloosbaar voor jonge familiair pancreascarcinoom verwanten zonder deze varianten. Helaas bevond het grootste deel van de carcinomen zich bij diagnose in een gevorderd stadium, ondanks de surveillance. Bijna de helft presenteerde zich zelfs als een nieuwe afwijking na een goede controle 11 maanden daarvoor. De andere helft leek te zijn ontstaan uit een pancreascyste die zich snel had ontwikkeld. Vergeleken met mensen uit de algemene populatie met een pancreascyste, leken de cysten in hoog-risico individuen een grotere kans te hebben om een hoge groeisnelheid of andere secundaire kenmerken van maligniteit te ontwikkelen.